Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. ⊥ T. No. 120.288/932

Nr. 216 Joi 11 August 1938
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Manevrele speculei

Un important număr de piețe volante noui s'a deschis, săptămâna trecută, în cele patru sectoare ale Capitalei, iar efectul lor s'a simțit imediat atât în ajustarea prețurilor la niveluri mai accesibile pungii grosului populației, cât și în sporirea—drept consecință — a volumului cumpărăturilor. Producătorii din vecinătatea Capitalei au descălecat pe aceste piețe din zorii zilei, cu marfă proaspătă și ieftină.

Căruțe cu varză, cu cartofi, cu castraveți, cu vinete, cu ardei și roșii, altele cu pepeni, prune, mere, pere și struguri, altele cu păsări, ouă, brânzeturi, au îmbelșugat piețele de cartier și le-au dat viață, retezând ceva din unghișoară precupeților stabili, cartelați între ei, ca să jecmănească populația. Și cum punerea în funcțiune a acestor piețe volante coincide cu perioada de aprovizionare în vederea preparării conservelor de iarnă, măsura este o adevărată binefacere pentru publicul consumator.

Cine s'a abătut, zilele din urmă, prin aceste piețe, a putut constata însă, că nu toate tendințele de speculă au fost înlăturate, că cei cari monopolizaseră comerțul articolelor alimentare în piețele de cartier nu înțeleg să scape chilipirul din mână și să se dea bătuți cu una cu două. Spiritul lor născocitor a încercat și cu acest prilej manevre menite să turbure bunul mers al pieții, căutând să înlăture sau să domesticească concurența producătorilor și să împiedece astfel formarea prețurilor la niveluri scăzute.

In ziua când se anunțase deschiderea noilor piețe volante, legați printr'un consemn general, precupeții permanenți și-au instalat tarabe proprii în fața și în flancurile căruțelor venite dela țară, s'au amestecat în rândurile producătorilor direcți, i-au înconjurat din toate părțile, ca într'un adevărat asediu, încercând să-i pue în umbră sau să-i domine și dictându-le prețurile lor. Pe unii au vrut să-i intimideze, pe alții să-i demoralizeze, răpindu-le clienții, lucru foarte ușor de obținut, dat fiind faptul că majoritatea gospodăriilor își fac cumpărăturile prin servitoare, ele însăși interesate cu un anumit procentaj din valoarea cumpărăturilor zilnice și care formează suplimentul lor de câștig nemărturisit peste leafa ce primesc dela casele unde sunt angajate. Reușind deci să atragă spre tarabele lor clientela slujnicărească, intenția precupeților, vădită din prima zi, este aceea de a împuțina cât mai mult și din primul moment pe producători, cari, văzându-se la închiderea pieței cu marfa nevândută, firește că n'ar întârzia să se lipsească chiar de a doua zi de apariția lor pe piețele volante.

Atragem foarte serios atenția celor în drept asupra acestor diabolice manevre, pentrucă ele pun într'adevăr în primejdie regulata și binefăcătoarea funcționare a piețelor volante, cu intenția de a le compromite în ochii publicului consumator.

Ochiul autorităților tutelare trebue să vegheze de aproape și permanent. Lupta trebue considerată abia deschisă ; abia de aci înainte ea se cere organizată, supraveghiată și consolidată. Altfel, partida va fi din nou pierdută.

Or, aceasta nu va trebui să se întâmple în ruptul capului, cu prețul oricăror sforțări și oricăror sacrificii.

Problema minorităților in Cehoslovacia

Acțiunea lordului Runciman la Praga, intră, săptămâna aceasta, în faza ei practică. Mediatorul britanic, după ce și-a cules informațiile preliminare, va avea o conferință asupra importanței căreia insistă telegramele din Praga, cu d. Hodza, primul ministru cehoslovac. Acesta va face, mâine, în comitetul coaliției guvernamentale, un expozeu asupra ultimelor evenimente.

Pe de altă parte se pare că lordul Runciman ar intenționa — după cum spun telegramele — să transpuie pe teren economic, problema politică a germanilor sudeți. Mediațiunea d-sale ar fi astfel înlesnită prin înlăturarea factorului iritant al politicii interne.

De sigur, orice sforțări vor fi făcute spre a se găsi o soluțiune pacinică problemei minorităților din Cehoslovacia, vor fi primite cu satisfacție de opinia publică și poate niciodată misiunea unui mediator nu s'a bucurat de la începutul ei, de urări sincere de succes venite din atâtea părți.

Dar, după cum am mai spus în alte articole și după cum am susținut totdeauna, problema minorităților din orice țară, mare sau mică, nu poate fi încadrată decât în limitele suveranității naționale a statului respectiv, iar drepturile minorităților nu pot decurge din alt izvor, decât din acela al complexului de legi naționale, liber consimțite de voința națiunii dominante. Orice revendicare, orice nemulțumire dacă e scoasă din cadrul acesta strict intern, riscă să producă reacțiuni — firești de altfel — în rândurile populației majoritare care constituie temelia statului național și, prin consecință, să stânjenească chiar cea mai largă bunăvoință a factorilor conducători. Sunt limite la care generozitatea conștiinței naționale trebue să se oprească. Depășirea lor, dacă vine din partea minorităților, provoacă conflicte grave între autoritatea incontestabilă a statului și o parte din populația țării, întrucât se pune în joc însăși siguranța și ordinea în stat. Iar dacă vine, ceeace e cu mult mai grav, din partea guvernelor răspunzătoare, atunci ea denotă o slăbiciune care sdruncină fundamentul statului național, îi slăbește rezistența și încurajează activitatea în afară de lege a unei părți a populației în dauna consolidării statului național.

Acesta a fost, de sigur, dela început, și punctul de vedere al guvernului din Praga, după cum ar fi fost al oricărui guvern pus în fața aceleeași probleme. El este desigur în conformitate și cu dreptatea și cu morala. Problema minorităților de pretutindeni, trebue să rămână în cadrul ei strict intern. Chiar atunci când în interesul păcii, ea este privită sub aspectul internațional, ea nu trebue să capete caracterul unei măsuri coercitive impusă statului respectiv. Ea nu trebue să lase impresiunea că drepturile minorităților decurg, în mod fatal, dintr'o sancțiune, când în realitate ele nu decurg decât dintr'o înaltă și umanitară concepțiune de dreptate și de morală a însuși statului respectiv. Un stat național liber și suveran, care prin propria lui voință ar merge cu concesiunile față de minoritățile lui, dincolo de această concepțiune și-ar impune singur o servitute, și-ar tăia singur arterele vieții lui naționale, și-ar face conștient sau inconștient, după cum s'a exprimat un ziarist francez, harakiri. Nimeni nu contestă dreptul minorităților la bunăvoința statelor în care trăesc. Dar, nimeni nu poate tăgădui nici dreptul statelor la respectul suveranității lor nici datoria lor de a apăra cu sfințenie ființa lor națională. Statul în care autoritatea ar fi împărțită între el și diferite grupuri ale populației, statul a cărui structură s'ar înfățișa ca un nou turn al lui Babel și în care aspirațiile și activitatea tuturor n'ar converge spre aceeaș țintă a consolidării și unității lui, ar aluneca, fatal, pe panta pieirii. Nici motive de ordin intern, nici motive de ordin extern nu pot justifica niciodată, ori care ar fi ele, nici degenerarea generozității conștiinței naționale până la abdicare, nici imixtiuni străine până la presiune și nici ieșiri violente din cadrul legilor fundamentale ale vieții de stat din partea vreuneia din minorități.

La conferința dela Lausanne din 1922, Ismet Paşa, plenipotențiarul turc, a susținut că tot răul de care au suferit creștinii în Turcia dinainte de războiu, nu era decât consecința intervențiunilor intempestive ale puterilor străine care, excitând minoritățile la revoltă, provocau represaliile legitime turcești. Deși teza aceasta nu putea în niciun caz scuza viața chinuită a creștinătății sub regimul vechei opresiuni turcești, deși nu se poate face o comparație între traiul minorităților în statele europene actuale și acela pe care l'au suferit minoritățile care au trăit sub opresiuni străine în timpul dinainte de răz-

(Continuare in pag. 2-a)

Suveranii Angliei in Scoția

Suveranii Angliei și fiicele lor, sunt întâmpinați la Aberdeen (Scoția) de lordul Aberdeen care le prezintă un tablou ce înfățișează pe regina Victoria debarcând în același oraș acum un secol

Un ministru englez poate infrânge legea?

Ceeace n'a putut face regina Victoria va face o tânără americană oarbă?

Un caz în adevăr fără precedent pasionează opinia publică engleză. Legile aspre ale imperiului britanic pot fi înfrânte de dragul omenirei ? Poate fi călcată legea, o dată numai spre a veni astfel, ilegal, în ajutorul unui om ?

Părerile sunt împărțite. Dar cazul care a provocat această discuție este atât de gingaș în cât și cei mai aprigi apărători ai legii n'ar putea spune că nu sunt gata s'o înfrângă. Dar iată faptele :

Oarbă din naștere, Haezel Hurst, o tânără americană de 25 ani, de o frumusețe calmă, mișcătoare, nu avea decât un vis: să viziteze Anglia. Visul i s'a împlinit. Se află azi la doi pași de solul englez. Dar nu poate debarca de pe vasul care a adus-o din Statele-Unite pentrucă se opune legea — faimoasa lege care împiedică intrarea în Anglia a câinilor străini. Și fără câinele ei „Babe", frumoasa oarbă nu poate face un pas. „Babe" o conduce, „Babe" o apără. „Babe" îi înlocuește ochii.

Acest „Babe" nu este un animal oarecare. E un minunat câine-lup, cu părul mătăsos, deosebit de inteligent și care s'ar arunca și în foc pentru stăpâna sa. N'o părăsește niciodată și ori de câte ori vrea să-i dea de veste că se apropie o primejdie pune laba pe piciorul ei.

Dar legea engleză e fără milă: orice câine străin care vrea să circule liber pe pământul englez trebue să facă întâi o carantină de șase luni.

Ducele de Windsor în persoană, pe când era principe de Walles a fost silit, la înapoierea dintr'o călătorie oficială din Statele-Unite, să-și lase câinele în carantină. La fel s'a întâmplat cu o prințesă germană, în secolul trecut. Ea s'a adresat reginei Victoria, cerând indulgența pentru câinele ei. Răspunsul marei regine a fost :

„Imi pare rău, dar nu pot face nimic împotriva legilor țării mele".

(Continuare in pag. 2-a)

D-ra Haezel Hurst cu câinele

RECORDUL UNOR SCAFANDRI AMERICANI

Washington, 8 (Rador). — *Departamentul marinei anunță că trei scafandri ai marinei americane au bătut recordul de scufundare în mare, grație unor perfecționări aduse sistemelor de trimitere a aerului pentru respirație.*

Ei au atins adâncimea de 152,4 m., pe când recordul precedent era de 122,5 m.

Vechile metode de aerisire îngăduiau numai foarte rar să se treacă de 90 m. adâncime.

xX⊙●⊙Xx

FILME

In vilegiatură.

— Care este cel mai iute mijloc de comunicație al nostru?

— Aeroplanul.

— Nu vorbesc de cele din aer.

— Automotorul.

— De ce?

— Pentru că te-aduce dela Sinaia la București în o oră și patruzeci minute.

— Și totuș există ceva și mai rapid, care chiar suprimă distanțele.

— Anume?

— Jocurile de bulă și de cărți. Fiindcă banii călătoresc cu atâta iuțeală, în cât, ne mai având nimic în buzunar, rămâi pe loc — și nu mai există distanță.

Mai încolo.

— De ce nu se salută tatăl cu fiul?

— Nu se înțeleg.

— In chestia comerțului?

— Nu. Tânărul vrea să se însoare în condiții neplăcute părinților. Tatăl său s'a oferit să-i cumpere un „Lincoln", dacă renunță la proectul indezirabil.

— Și ce-a răspuns fiul?

— Că nu consimte.

— Pe ce motiv?

— Că-i place mai mult să stea la volane de cât la volan!

DON JOSÉ

Două orașe din insulele Filipine, in flăcări

Mii de persoane rămase fără adăpost

Manilla, 8 (Rador). — Două incendii isbucnite în insulele Filipine au lăsat mai multe mii de persoane fără adăpost și au cauzat pagube de mai multe milioane de dollari.

Orașul San Pablo din provincia Laguna a fost distrus aproape în întregime.

Un alt incendiu a nimicit un întreg cartier din Manilla. Peste 2000 de case au căzut pradă focului. Au rămas fără adăpost 12.000 persoane.

Manilla, 9 (Rador). — Ziarele publică următoarele amănunte asupra ravagiilor făcute de focul ce a isbucnit la San Pablo, în provincia Laguna:

Peste 500 case, între cari primăria, halele și numeroase case de comerț, au fost complect distruse. Au rămas fără adăpost 6.000 persoane. Pagubele sunt evaluate la peste un milion dolari.

Un alt incendiu cu proporții groaznice a pustiit cartierul Tondo din marginea orașului Manilla. Au fost nimicite de flăcări 2.000 locuințe ale indigenilor. Peste 12.000 persoane au rămas fără adăpost. Numeroase persoane au fost rănite grav.

Confiscări de stupefiante in valoare de 1 milion dolari

New York 8 (Rador). — Biroul special al poliției, însărcinat cu urmărirea traficanților de stupefiante, anunță că în ultimele trei luni au fost confiscate în Statele Unite stupefiante în valoare de peste 1.000.000 dollari.

Dificultatea de procurare a stupefiantelor, cauzată de controlul sever al poliției, a adus cu sine o urcare considerabilă a prețurilor: astfel, opiul s'a urcat în comerțul clandestin dela 80 de dollari la 260 de dollari cutia de 200 de grame, morfina dela 50 la 160, iar heroina nu se mai găsește aproape pieșări.

Gibraltarul oraș subteran inexpugnabil

de locot.-colonelul F. HOWARD

Faimoasa stâncă de la Gibraltar, văzută de pe vaporul „Carpați"

Gibraltarul vine dela Gebel și Tarik. Tarik este muntele la poalele căruia faimosul răsboinic Sarazin, Tarik ben Zayad a debarcat în anul 711.

Gebel Tarik a rămas în mâinile maurilor până în 1309, apoi a devenit spaniol până la 1704, dată la care a fost ocupat de flota britanică.

Devenit Gibraltar, stânca meridională a peninsulei Iberice a fost multă vreme sentinela care veghea la poarta Mediterană.

ZECI DE KILOMETRI DE SUBTERANE

Capul Gibraltarului, având o lungime de 4 km., și o lățime de 1.100 m., se ridică la 450 metri deasupra nivelului mării. Este cu desăvârșire inatacabil. Garnizoana de apărare cuprinde 6.000 oameni. Dar, din punct de vedere militar, poziția lui excepțională face ca să fie unic sistemul lui de apărare.

Stânca Gibraltarului cuprinde zeci de kilometri de săli subterane, destul de înalte ca un om să poată merge călare printre ele.

Sălile acestea comunică cu toate punctele strategice ale orașului. Lucrările subterane ,care se află la câteva sute de metri dedesubtul piscului, sunt în prezent obiectul unor importante modificări.

UN ORAȘ SUBȚERAN

Gibraltarul, al cărui tun monstru de 100 de tone a fost instalat în 1906, dar nu poate trage fără a nu risca stricăciuni, va fi apărat de piese de 9 incii, cari vor putea trage la 20 mii yarzy, obuze de 380 livre.

Tunurile acestea vor fi singura armă defensivă. Cât despre eventuală protecție a celor cari se află acolo ea va fi obișnuită prin lucrările ce vor face din Gibraltar cel mai perfect oraș subteran din lume și care va înfrunta toate raidurile aeriene cu putință.

Locuitorii orașului vor avea căzematele lor particulare în părțile cele mai adânci ale stâncii și la adăpostul tuturor distrugerilor făcute de bombe.

Armata va asigura în locurile cele mai ridicate defensiva prin tragerea contra avioanelor sau împotriva trupelor, gata să atace prin continent.

Aceasta este poziția Gibraltarului. Din punct de vedere aerian, Gibraltarul este în imposibilitate totală de a avea un aerodrom, astfel că numai flota poate să-l libereze în caz de blocare.

GIBRALTARUL NU VA DUCE LIPSA DE APA

S'a crezut adesea, dealungul veacurilor, că Gibraltarul va ceda în ziua în care îi va lipsi apa.

Faptul poate să fi fost exact pe vremuri, dar în prezent, cu procedeele de filtrare a apei de mare, Gibraltarul nu mai are a se teme de lipsa de apă.

Lucrările actuale care se desfășoară la mai multe „etaje", sub pisc, vor permite să se facă din fortăreață un adevărat oraș-model în ce privește apărarea pasivă.

Aerisit în mod artificial, având străzi frumoase, antrepozite și putând comunica cu locurile exterioare cele mai puțin expuse unui atac, (între altele cu țărmul mării), Gibraltarul subteran, alimentat în mod regulat, nu va putea fi niciodată cucerit și nici să se predea.

Acei cari s'au gândit de pe acum să părăsească Gibraltarul în schimbul altor puncte, n'au avut dreptate.

In partea continentală, Gibraltarul poate desîanțui o perdea de foc, care să-i asigure imunitatea. Din partea maritimă, va fi apărat de flota britanică.

Pe planul aerian, în ciuda slabului său armament, Gibraltarul, chiar total distrus la suprafață, va rezista totuși.

Mai mult, un sistem de expansiune al norilor artificiali, ar putea costa scump avioanele de bombardament, cari ar sbura deasupra Gibraltarului.

Guvernatorul orașului, Sir Charles H. Harington, va fi înlocuit la 1 Octombrie viitor cu generalul W. E. Ironsides și atunci Gibraltarul va fi un adevărat castel întărit, simbol al leului britanic.

Deși s'ar afla sub tunurile, eventual inamice, ale coastei ispano-marocane, Gibraltarul va suferi poate materialicește din cauza acestor atacuri, dar va continua să bareze strâmtoarea sub un foc strașnic...

Acestea sunt indicațiile ce le putem da asupra Gibraltarului, care rămâne o fortăreață puternică la poarta Mediteranei, și care nu e, — așa cum s'a răspândit svonul, o fantomă a vechiului prestigiu al Marei Britanii.

Copyright by Presse Actualité, and „Universul".
Reproducerea, chiar parțială interzisă

Un fenomen neobișnuit pe mare, la Mamaia

S'a format o trombă de dimensiuni uriașe.— Vilegiaturiștii au trecut prin momente de groază

Constanța, 8 August

Vilegiaturiștii aflați azi pe plaja dela Mamaia au avut prilejul să asiste la un fenomen neobișnuit pe marea Neagră și anume la formarea unei trombe de dimensiuni uriașe.

Pe la ora 10,40, în dreptul pavilionului dela Mamaia, la o depărtare de aproape cinci mile în larg, s'a format un nor negru, prevestitor de furtună și străbătut de o fâșie luminoasă.

Indată, apa mării a început să se înalțe clocotind ca lava aruncată de un vulcan, până s'a unit cu fâșia luminoasă ce străbătea norul.

Astfel formată, tromba fiind împinsă de un vânt puternic s'a apropiat cu mare viteză descriind o curbă Redusă din ce în ce ca înălțime, tromba a ajuns pe plajă după aproape 20 minute, între cabanele ofițerilor de aviație și hotelul „Rex", ridicând nisipul și apoi pierzându-se cu totul în lacul Sut-ghiol. Vuetul produs de trombă a fost auzit și de pe țărm și nu puțini au fost aceia cari, îngroziți într'o oarecare măsură, s'au refugiat pe terasele restaurantului și în cabine. De remarcat că tromba, formându-se la o atât de mare depărtare, a fost văzută și de persoanele ce se aflau pe plaja „Trei papuci" și „Modern" în dreptul Constanței.

Deasemeni, e de relevat că acest fenomen obișnuit pe alte mări și oceane, n'a mai fost înregistrat până azi pe marea Neagră.

xX⊙●⊙Xx

Atacat și ucis de bandiți

Belgrad, 8 (Rador). — O ceată de bandiți a atacat pe un inginer numit Bader, inspector al lucrărilor de construcție a unei șosele din apropiere de localitatea Priyepolje.

Inginerul a fost ucis. Banditii au dispărut luând cu ei o sumă de 500.000 dinari, pe cari inginerul o încasase pentru a plăti salariile lucrătorilor.

Ofițerii polonezi in Capitală

La mormântul Soldatului Necunoscut